

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KOZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adhatók vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvas szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soranként 50 kr. Többesziros hirdetéseknek engedmény
--	---	--	---	---

Der grojze Krach!

(B) A Pester Lloyd, meg a többi ugyancsak ölt-kiált kigyót-békát a székesfejérvári kath. nagygyűlésre. — Nem csudáljuk, mert a cselekvés terére lépett katolikus mozgalom kezd tyukszemére hágni a sántikáló, jogban gázoló liberalizmusnak. Hogy a Székesfejérvárott történetek veszélyesek a »Pester Lloyd« és egyéb »Gevaltote« kiabáló ujságok hazug eszméire, egy cseppet sem tagadjuk, de önkénytelen csóváljuk a fejünket azon fegyverek szemléletére, melyek ellentünk emelni nem pirulnak. Ha valaki bölcsnek mutatja magát, betudjuk az emberi gyengeségnek, de már ha valaki tudatlannak színleli magát, csupa politikából ostobaságokat ír, az mar mégis plus quam perfektum.

Nem mi volnánk a katolikusok szava, hanem az országos képviselők szavazata, mert »népképviselő« (volksvertretung) van??! Hát mióta szabad, észszel bíró embereket ily vastag hazugsággal félrevezetni? Népképviselő volt 47-ig, mikor a képviselő tiszteletben tartotta választóinak akaratát, utasítást kapott, s ha nem a szerint járt el, visszahívható volt. Ha ma népképviselő volna, sok mélyen tisztelt képviselő ur nem pakálna a nepe nevében annak határozott akaratát és tiltakozása ellenére!

A katolikus akció a liberális sajtó szíriantlázadás, revolúció! Ugyan kiellen? A haza ellen? melynek támaszát épen a kikiáltott magyar néppárt akarja és fogja megvetni az által, hogy a szédelő, hazug liberalizmust elsöpri, a választásoknál üzött gyalázatos telekvására meghozza a grojze Krachot, a nemzet függetlenségét és fejlődését a becsületes politikában, erkölcsös életben, tisztas munkában a nép nyomorának enyhítésében keresi. Ez a revolúció?

Vagy a király ellen? Azon akció, azon néppárt, melyről kimondatott, hogy »feje a király« az a magyar néppárt, mely születése első pillanatában azt kiáltja: »Életünket és vérünket az Apostoli Királyért« ez a magyar néppárt csinál revolúciót?! Ily határtalan tudatlanságot még a a Pester Lloydnak sem szabad színelni.

Van bizony nálunk revolúció is, még pedig ott, hol a király iránt odaadó ragaszkodással mindenk előtt tartoznak: a kormányban. Hol vannak azok a vitéz janicsárok, kik midőn az apostoli király ajtót mutatott az okosság utjáról letévedt Wekerle kormányának — dacoltak felkent királyukkal és Darányi Ignác a főgondnok és ez esetben ideiglenes janicsár-vezér kijelenté, hogy a király ellen is Wekerlének hódol a dicső csapat? Hol a revolúció? Talán inkább Debrecenben, hova Wekerle titkos örömmel tekint, nem pedig Székesfejérvárott, hol az olasz király helyett a magyar királyt üdvözlök.

Van biz' nálunk revolúció, lázadás azon magyar ősi alap ellen, melyen hazánk felépült és egy ezredéven át élt. Mi ezt megőrizni akarjuk, míg a Pester Lloyd és mindazok, kiket képvisel annak felforgatására esküdtek; ők tehát a lázadók Isten, király és haza ellen. Azonban eszünk ágában sincs ily lázadásoktól féltetni a magyar néppártot, mely igazságos irányával a kereszténységnek is védőbástyája lesz. Azzal fenyegetnek, hogy elsőpörnek bennünket?! Mi nem fenyegetjük ezzel a liberalizmust, hanem megteszük. Nem lesz nehéz dolog! Elsorolta a multkor Apponyi, mire nem képes a liberális kormány: se erre, se arra, se amarra, hozzá tesszük, hogy arra se képes, hogy tisztességesen muljon ki.

— **Wekerle Bécsben.** A szentesítés még nincs meg. Kossuth Ferenc viselkedése rossz vért szült a higgadt gondolkodású és dinasztikus politikai körökben, valamint az udvarnál is. Fokozza különösen az udvar elégtelenségét az, hogy a kormány fellépése Kossuth Ferencel szemben nagyon lanyha volt és hogy Kossuth Ferenc Busbach Péter interpellációja és a miniszteri ibis-redibis-féle válaszok után is folytatta korutját, a míg meg nem betegedett. A székesfejérvári kath. nagygyűlés s a magyar néppártnak ott történt proklamálása még fokozta az amugy is válságos helyzetet. A liberális párt forrong, mert a szentesítés késik, a függetlenségi párt oléguetlen az általa támogatott kormány magatartásával, a kormány oléguetlen a koronával, mely a szentesítést eddig még nem adta meg, végül az összes pártok haragsznak a magyar néppártira, mert megalakulni bátorzkodott. Ehhez még az is járul, hogy a kormány habár jól tudja, hogy a korona többé nem bízik benne, nem akarja ebből levonni a konzekvenciákat, s a valódi parlamentarizmus nagyobb dicsőségére megmarad helyén, a honnan már annyi bajt hozott az országra. Jelenleg a legnagyobb baj az a tarthatatlan helyzet, melyben az egyházpolitika és a Kossuth-kérdés az országot sodorta. Ez a helyzet már egy hét óta tart s a bonyadalom napról-napra nő. Mi legyen még ebből? Hát ez legyen az a boldogság, melylyel a liberális egyházpolitika keesegtetett? Válságról-válságra jussunk? Most már a kormány is belátta a bonyadalom megoldásának szükségességét. Tegnap a képviselőház ülést délutáni 5 óráig tartó minisztertanács követé, melyből kifolyólag Wekerle Sándor Bécsbe utazik „sürgötni“ a szentesítést, mert ezt tartják a megoldás felé vezető első és legszükségesebb lépésnek. Így tehát a legközelebbi napokban ismét forduló ponthoz érünk. A kormányhoz közel álló „Pesti Hírlap“ igen válságosnak látja a miniszterium sorsát s az ellenzéki sajtó akut kormány-, sőt parlamenti válságról is beszél. De akármit hoz a legközelebbi jövő, mi a fődolognak tartjuk most azt, hogy *tisztán lássunk.*

A tanítók sérelmei.

Nyilt levél dr. Bötvös Lóránd báró vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur ő excellenciájához.

Irta: Fiedler Géza hajósi tanító.

Nagyméltóságú m. kir. közoktatásügyi Miniszter ur!

Kegyelmes Urunk!

Nagyméltóságodnak jóakaró figyelme az ország tanítóegyleteiről, legutóbb is „az országos tanító-egyletéről“ intézett kegyelmes leiratában nyilvánulván: bátorodom mély alázattal alulírott az ország, főleg hitfelekezeti, tanítóegyleteiről — melyek volt miniszterelőde nem igen törvényerős

rendeleteiből mutatkozni — a következőkben kegyelmes uramnak elbírálása, — s a nagyközönség hazafias részvéte alá bocsátani.

Igaz ugyan, hogy emó sérelmeket éppen a sérelmesnek mutatkozó 29751/893. számú miniszteri rendelet kibocsátása első perében még esirájában iparkodtam s iparkodunk megakasztani, midőn nyomban ezen Csáky-féle rendelet kiadása után még 1893. évi szeptember hóban tettem közzé a napilapokban egy memorándumot, melyet a „Budapesti Hírlap” csakis kivonatban néhány sorral méltatott azáltal, hogy a 29751/893. számú miniszteri rendelethez kivételében törvényellenessének deklarálta s csupán a „Magyar Állam” közölte volt egész terjedelmében emlékiratomat, melyet közvetlen főbhatóságom, az egyházmegyei főtanfelügyelőnél nyújtottam volt be kellően felszerelve. Az országos epochális tanügyi beszédeiről nagyrabecsült kalocsa-egyházmegyei főtanfelügyelő ur, Mayer Béla bosoni vál. püspök ur ó nagyméltósága volt az, aki megtette legottan hatáskörében azt, — a mit emó 29751/893. számú miniszteri rendelet árnyékában megtenni lehetett volna. Ugyanis utasította a rom. kath. iskolaszékek elnökeit s a tanítókat, hogy a tanítói javadalmak megállapításánál eljáró főszozlabíráknak mutatsák ki „hiteles községi becslevelekkal” a tényleges jövedelmet, és nemcsak a miniszteri rendelet szerint kizárólag tekintetbe vehető, papíron fuugló *nevetségese* *cselekvésre tett* „kataszteri tiszta jövedelmet” a tanítói földeknél; s így kérjék, hogy az eljáró főszozlabírák a fizetés-megállapító jegyzőkönyvekbe a kataszteri tiszta jövedelem mellé jegyezzék oda a becslevelekkel kimutatott *tényleges tiszta földjövödelmet is*. S mi történt? Járási főszozlabírák — ugymond — maga is belátja az egyházmegyei főtanfelügyelő méltányos utasításait, no de reá nézve csakis a miniszteri rendelet az irányadó kizárólag, s így annak értelmében mást, mint *kataszteri tiszta jövödelmet* nem jegyezhet a jegyzőkönyvekbe a földjavadalmak tárgyában, mégis a tanítók iránti méltányosságérzetből elfogadja a hiteles községi becsleveleket is s azokat becsatolja

az irathoz! — S ime mi volt a következő-mény Hajóson s így sok más helyen?

1. A kántortanítónak tisztán tanítói fizetése legalább évi 225 frt kézpénz, s tanítói földje után tényleg 400 frt — így összesen: 625 frt. Felvéve lett 225 frt és a kataszteri földjövödelem 68 frt — 293 frt.

2. Az első tanító kézpénzfizetése 250 frt s földje legalább 213 frt, így összesen 563 frt. Felvéve lett 250 frt, s kataszteri földjövödelem 73 frt — összesen 323 frt.

3. A II. tanító évi 300 frt és földjövödelemlő tényleg 200 frt — így összesen 500 frt. Felvéve lett évi 300 frt s kataszteri földjövödelem 48 frt — 348 frt.

4. A III. tanító évi 250 frt s legalább 200 frt földjövödelem, összesen 450 frt. Felvéve lett 250 frt kézpénz s kataszteri tiszta földjövödelem 51 frt — 301 frt.

5. IV. tanító évi 300 frt s legalább 100 frt földjövödelem — így összesen 400 frt. Felvéve lett pedig 300 frt s kataszteri 24 forint — 324 frt.

Igy a tényleges 2538 frt összjövödelmet csakis 1589 frtra vették fel. S ha tekintjük, hogy a földjavadalmak évi tényleges tisztajövödelme az öt állomásnál legalább együttesen 1213 frt, — s ezzel szomban a nevetségese csekély *264 frt kataszteri tiszta jövödelem lett tekintetbe véve* — így aztán *¼-öd része vétetett fel* annak, a mit tényleg földjeink hoznak, s amiből tényleg csakis nagyon szegényesen élhetünk meg máthol-holnapra! No de megbiztunk abban, hogy majd csak *főnn* módosítják a dolgot a esatolt „becslevelek” szerint. De lesóványodott roményünk, midőn egy félőlvulva szópön visszaküldték *feleülről* az öt darab hiteles „becslevelünket” azon diplomátikus forma-udvariassággal, hogy most már a (volt) miniszter ur is a közigazgatási formakkal fogja újra felbecsülni a földjövödelmeket; addig is őrizzük meg emó becsleveleinket mindusdig, míg újra bekérjük azokat. Meg is őrizzük, s őrizzük most is még, node a volt miniszter ur nem intézkedett háromnegyed év alatt végleg, s azóta ott is hágyta rendeletét, hogy bajlódjon utáná más az ó összekuszált mun-

kájával, az excellenciás ur meg „egészségének helyreállítása véget” elment nyugalomba, minek mentől hosszabb élvezésért szívólv kívánhatjuk *drága* személyének! . . .

S a mint mi őszintén kívánjuk egy őrdomteljes miniszter urnak a törvényszabta nyugalmat s hozzá *a velünk nem rokon-erejú nyugdíjat is*, akkor kegyelmes urunk a dicő emlékü s a tanítók Messias-saként tisztelt Eőtvös József báró méltó utódja s méltányosságában olv és vértutód fia, éppen Nagyméltóságod: igralmazzon meg nekünk, de inkább azon néhány száz — időközben megnyugdíjazott — tanítónak, akik a Csáky-féle rendelet katasztrális fokozata szerint lettek nyugdíjazva, s örülnék mi, hogy közülnk nem került bele egy is, mert akkor ő, aki 600 frtos tanítói jövödelemből most szegényesen megélhetek, a Csáky-féle katasztrális számítás szerint például 40 évi szolgálát után nem a tényleges 600 frtot, hanem a katasztrális nyomással jegyzett csak *323 frt tetés nyugdíjat* kaphattam volna; tehát nem azt, a miből valahogy megélt, hanem azt, a mely közelebb van a *halálhoz*, mint az *élethez*!

S ime ilyen muniócióval kecsesgetné a Csáky-féle eljárás a nemzetnek azon napszámókat, a kikkel koszorú költők: Jókai Mór „Magyarországot újra akarja meghódítani”!

Ha már nom is — mint hódításnál kijárna — a dupla léhnungot adják, de *egyszerűen* „azt kappják meg a tanítók, ami a törvény és valóság szerint fizetésüket, megélhelésüket képezheti” — a nyugdíjazásnál, esetleg az idővel bekövetkező állami, községi fizetésmegváltások, javadalmak átszámításánál. Mert a Csáky-féle 29751/893. számú rendelet gyengédben őrintette, hogy a „megtetendő, emó fizetésmegállapítási jegyzőkönyvek” törzkönyvekként némesak a nyugdíj igények, hanem majdan a fizetések megállapításánál vitás esetekben lesznek egyedül az irányadók! S Excellenciás urunk! itt lehet sérelmes csak igazán az 1893-ik ővben eszközölt tanítói fizetés összeírás, főleg azon tanítókra, kiknek földjavadalomból áll főként megélhetésük, mert miként

TÁRCA.

A magyar néppárt kortesdala.

Jaj be magas, jaj be magas ez a vendégfogadó
Van-e benne, van-e benne magyar néppárt szavazó?
Ha van benne, áldja Isten előre,
Ha pedig nincs, majd lesz benne jövőre.

A honmentő magyar néppárt olyan mint a gyöngyvirág.
Nem híjjába, hogy irigylj tőlünk az egész világ,
Mert a ki a népre adja szerelmét,
Olyan pártot az Isten is szeret meg.

Hazamentő magyar néppárt csak a kőzjót akarja,
Szébb jövöndöt, jobb időket, több áldást a magyarra.
Ugyis elég volt már a mi bánatunk,
Legalább majd egy kis jót is várhatunk.

Magyar néppárt jóravalló keresztények pártja lesz,
Minkot bizony néhány kortyon Slájni zsidó még nem veszi.
Mert a hitre, becsületre appellál,
Ki ez ellen támadni mer, pártul jár.

Magyar néppárt megbecsüli a népek szent jogait.
És követi szredóves őseinek nyomódeit,
Mégköveti, hogy ne legyen igazán,
Semmi jött-ment többé urrá e házán.

Magyar néppárt szót kimondja, megváltja az igazat,
Boldoguljon, győzzön köztünk az, ki a legigazabb,
De a kormány s barátai nem azok,
Mind csalárd az, ki nép ellen szavazott.

Magyar néppárt az vagyok én, az is leszek magam is,
Ezt kívánja a nép ődve, és maga a haza is.
Rááldozom szívem minden szerelmét,
Ha magamra maradnék is, az lennék.

Rajta fiuk összefogni, sórákozni száporán.
Ha ősszefog a föld népe csak úgy segít a hazán,
Most vagy soha, de győzni kell minékünk,
Magyar néppárt, az lesz a mi követünk.

HERKÓ PÁTER.

AZ ESZMÉK HARCZOSA.

A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája.
Irtá: *Valniósek Béla*,

Jó darabig csak távolról néztem, nem mertem a közelebb jutni. Pedig győtört a kíváncsiság, hogy ugyan mit cselekedhetik az-a szerencsétlen. Előtte rettenetes nagy üst-ő meg egy még nagyobb kanállal kotorász benne. Az üstben sustergett, sustorgott, puffogott, patogott valami, melynek szemlélésénél a kotorászó iameretlen arcát őrm ragyogta be: Oda léptem hozzá s a tűznél jobban szemügyre vettem. Az arca tüzes volt; magas, fehér homlokát ráncok szelték keresztül-kasul, szeméiből bizonyos vágy látszott ki, mintha magasztos, de még nem értett eszméknek a harcosa volna. Az ilyen emberök folyton folyvást egy eszmét tartanak szem előtt s tegyének bármit, mindannyszor ez az eszme nyomul előtőrbé. Beszélnek poltikáról, eszméjükövl iudulnak ki. Társalognak köznapri dolgokról, hívókat igyekeznek meggyőződésüknek szerezni. Az ilyenök ritkaság számba mennek manapság s ha mégis találkoznok egygyel oly áhítattal nézzük. Istenem — gondoljunk — hát ez az ember még tud lelkesülni eszmékért, még van benne remény, hogy egyszer majd csak megértük. Hiszen mostanság olyan felületesek az emberek; nem a tartósa, a főségest szomjuhozzák, a mulandót hajhásszák, nem a komoly foglalkozást őhajtták, az ide-oda kapkodásnak a követőit.

Olyan önkénytelenül jutottak ezek az

emberek eszembe, mikor azt az átszemellött arecot megpillantottam az üst mellett. Embereim jó idegim nem vett észre s kénytelen voltam magamra vonni a figyelmet.

— Bocsánat, hogy zavarom.

Az idegen ősszerakódott megszólításomra; rám vetette szemét s bolintott a fejével. Olyan kökedően nézett, talán attól félt, hogy kinevetem.

— Látni, mit csinálök, szólv tovább kotorázva az üstben.

— Látom.

— Nem nevet?

— Miért nevetök. De nem tagadom, kíváncsi vagyok, mit főz.

Emberem hosszasan nézett a lángokra, aztán suttogóan mondta:

— Eszmét.

Meghökkentem. Utóbb őrléttél van dolgom, a kinök az a mániája, hogy üstben főzi az eszméjét; szinte a hűdög pázott e gondolatra.

Az idegen megint fűrkészőben tekintett rám s úgy látszik, leste a hatást, melyet szavai rám gyakoroltak. Szótlanul néztem rá s bátoratlanul kérdeztem:

— Micsoda eszmét?

— A keresztény szocializmusét, — volt a rövid váasz. Lássa, most mindenféléről beszélnek. Sokan főznak tőle, sokan meg harcolnak érdekekben. Vannak aztán, a kik közömbösek. Ezek ninesonek tisztában a keresztény szocializmussal s ősszetővősztik a szociáldemokratizmussal. Olyan korban vagyunk, a melyben már kell valamit tenni, soká nem tarthat az így. A társadalmi viszonyok nem maradhatnak a régiök s mindon katolikusknak foglalkoznia kellene a szocializmus kérdésével, de különösen a papoknál.

Hajóson, úgy az ország legnagyobb részében a kataszteri tiszta jövedelem nevelésében csekély a tényleg élvezett földjövödelmhez képest. Mert kegyelmes uram, én például a „beeslevelekben” csak holdanként 11 frtot vettem fel, holott más 8—10 év óta 15 frt hasznóbért kapott egy-egy hold szántó-föld után, az egy-két holdnyi kaszálóért meg holdanként 16—18 frtot adtak!

Azért alázatos kérelemem, hogy a tanító földjavadalmának tiszta jövedelme leg-
több 10 évi középár mellett, a helyi iskola-
szék és községi tanács együttes ülésében a
főszolgabíró (esetleg felekezeti iskoláknál
a kerületi esperesnek is) előültsék mellett
egyöntetűen állapítsák meg hitelesen ki-
állítandó becslellekké.

b) Ne engedjék meg a jövőben, s a
megtörtént esetek is hatályon kívül helyez-
tessenek, hogy a községek, autonóm hitköz-
ségek eme kataszteri tisztajövödelmet adják
ki tanítói állomásaikhoz s vegyék el nyé-
részedésből a földjavadalmakat eredeti
rendeltesüktől mint pl. pestvármegyei
Uzdón a protestáns hitközség tette
(mint a Kalocsai Néplap hozta) s tették
már sok más helyen a községek is. Mert
a mit az 1860-as években legelőkülönítős-
kor kötött szegregációsális egységek — az
1836-ik évi e nemű törvényre támaszkodva
— a tanítói állomásokhoz adományoztak, az
maradjon meg szétarabolatlanul épen úgy,
s mint a községjegyzői földek megmaradtak
a jegyzők kezén s ha megváltattak is né-
mely helyen a község által, úgy a képvisel-
leti gyűléseken referens s többnyire döntő
jegyző urak, úgy váltatták meg készpénz-
ben eme földjövödelmet, a hogy nekik tet-
zett. De a legutolsó tintanyaló által is kép-
zelt urhatnásághoz lépésnek keresett
szegény tanító nem szedhetvén marokra a
kisebb községek mozgató-szállait, azzal tesz-
nek és tétnek a nagyköpi képviselők, egy-
háztanácsok stb. úgy a mint nekik tet-
szik: ha pedig a csináti „falusi hangulat”
által szorongatott tanítók állomásüresedés
esetén nem adják be derekukat az ily nemű
földhátszámítás avagy szekularizációhoz,
akkor hát előre fenyegetik őket, hogy a

talán a többenél jobbnak hagyott állomá-
sra nem léptik elő, nem választják meg
egyiküket sem truccból, hanem inkább más
meghunyászkodót, avagy vidékit, a ki a tö-
bi tanító érdekében is nem büstörködött el-
lenünk s nem alkalmatlanokdott föllebbez-
ssel a tanítói javadalom szétarabolása,
csonkítása megakadályozására! Mert sok
helyen a jobban dotált tanító elhalálozásával
volt állomása földjavadalmat vagy némi kár-
pótlásért, vagy annélkül elvették a községek,
avagy megcsontitva szétarabolták a többi
szegényebb, vagy újonnan szervezett állomá-
sokhoz az 1868. évi 38. t. e. §§-ainak inten-
ciója ellenére!

c) Aztán a hitfelekezetek közti meg-
elégedést, békét, s az állameszme iránti lel-
kesedést, sem növelhetik ám a Csáky-féle
29761/893 számú rendelet kieslámló törek-
vései, következményei! midőn „a kataszteri
becslés” szerint legrasztott tanítófizetések-
nek 3—400 forintig kiegészítésére — az ál-
lami (többféle) befolyás árán — kiegészítő ál-
lamsegély helyeztetik kilátásba: akkor pel-
dál, államosítás esetén a hajósi tanítók
egyik tényleg 650 forintos tisztán tanítói ál-
lomása után a földet a község, az állam ve-
endi át s adja majd kárpótlású a kataszteri
tisztajövödelmet: 73 frtot melylyel a 250 frt
készpénzfizetés hozzátevés után **323 frtra
menne a tanító jövedelme**, s az állam
aztán nagykegyesen mondaná: „te szegény
felekezeti tanító eddig csak 323 forintod
volt, most én átveszlek s kiegészítem, jö-
vödelmedet további 77 frtival a törvénszabta
400 frt minimumra; így aztán **a vilá-
g szemében 323 frt helyett több a 400
frt, de a felekezeti állomásnál volt
650 frtnál tényleg 250 forinttal
kevesebb!**”

Igy tehetnek a hitközségek most, a
községek s az állam is (nem kérjük) a jö-
vőben, ha a Csáky-féle rendelet észserint
érvényesülend! S bocsásson meg Excellen-
tiád: ilyenek kibuvhatása miatt aztán az a
20—30,000 községi és hitfelekezeti tanító
**nem igen fog ám lelkesedni, s a talajt
előkészíteni az állami iskolához!** Ez
tehát **modern állameszmei szempontból**

Itten megállt s gondolkozni kezdett,
arcára minjokban kiült a lelkesedés pirja s
néhány másodperc múlva folytatta: Hogy is
mondtam? De különösen a papoknak, ók
azt hiszik, hogy a szocializmus papát, ki-
rályt, hierarchiát, nem tür neg vagyon kü-
lönbséget, pedig tévednek. Az igazi szocia-
lizmus nem ez. Az igazi keresztény szocia-
lizmus a két legnagyobb parancson alapszik:
Szeresd Uradat Istenedet teljes szivedből,
teljes lelkedből s minden jeredből, felebará-
todat pedig mint tennenmadadat. Ezt a két
parancsot kell belevinni az élet minden tén-
nyezőjébe. Ezt kell szem előtt tartania a
papnak oktatásaiban, az orvosnak gyógyítá-
sa közben, a tanítónak a gyermekek vezetése-
ben, a munkaadónak munkásaival szemben.

Félbeszakítottam emberem előadását.

— Ilyen formán helyeseljük a mun-
kások mozgalmát, helyeseljük követeléseiket?

— Fell kell őket világositanunk az
igazi szocializmusról. Meg kell nekik mon-
danunk, hogy csak annyiban van joguk be-
szüntetni a munkát a menryiben a
munkaadók szarolják őket. Ha minden
kényszerítéstől menten önként megegyeztek
mestereikkel a bért illetőleg, nem jogos a
tettük. A követelések csak úgy jözanok, ha
nem haladják meg az észszerűséget. Akik
munkaidőt nevelésesen kévsre akarják le-
szállítani, akik oly bért akarnak maguknak
biztosítani, a mely szinte fölösleges az állá-
sukhoz mért tisztességes megélhetéshez,
nem állnak az igazi szocializmus alapján s
ezeket el kell itélni.

S hogy érhetjük ezt el?

— Ha mindnyájan, vállvetve harcosai-
vá leszünk a keresztény szocializmusnak. Ha
különösen a papok szívükön viselik a nép
ügyét. Ók nem urak, ez helytelen felfogás.

A pap a népé. Nekik nem szabad a tiszt-
séges munkától megkérgesedett kezét elu-
tasítani, hanem részvétellel, bizalommal meg-
szoritani. Nem szabad tisztogatni a ruháját,
ha daróchoz ért talán nemesebb szivet takar
mint a selyem.

Tovább akart beszélni a nagy szocia-
lista, de közbe szóltam.

— Hát az üst mire való.

— Mire? Lássá ez az üst, melyben
egy susterog sustorog, puffog, pattog a tűz,
jelképezi a szocializmus kérdését, melyet
még bizalmatlanul fogadnak mindenfelé, mert
nem forra ki magát. Ha sokan foglalkozná-
nak vele, ha tanulmányozná a külföldi
szocializmust, amit én teszem, akkor vilá-
gosabb volna minden. Fogja tanulmányozni?

Megígértem, hogy igen s az idegen
melegen szoritotta meg a kezemet.

— Tudja, suttogott tovább, a hova csak
megy, az embereket tanulmányozza. Kérde-
zősködjek a keresetük felül, a családi visz-
nyaikról, erkölcsikről, kiadásikról. Majd
meglátja, mennyire szükséges a szocializmus.
Minden szívben, amely tud érezni a néppel
egy vágy lakozik: segíteni rajta, boldogga,
megelégedetté tenni. Igéri, hogy magának is
ez lesz a célja?

— Igórem.

— Köszönöm. A sok közül végre egy
megértett. Menjen, kezdje el működését s
ha majd olyan kesergő hangulataba lesz, a-
mért nem akarják megérteni, ne csüggedjen,
hanem imádkozzék. Én addig tovább fűzöm
az eszmémet, majd csak kiválik, aminek
kiválnia kell.

Bucsut vettem emberemtől s mialatt
távoztam, hátra-hátra néztem az eszmék har-
cosára, a kinek az üstje tovább sustergett
és puffogott és pattogott

is nagyon ügyetlen politikai rendelet volt!
— Söt mi több: existenciájuk érdekében,
alkalomadtán a 2 a 20,000 tanító esetleg
megérti egymást s élni és dolgozni fognak
polgári jogaikkal oly irányban pl. képvisel-
őválasztásoknál, hogy az ilyen „aranyvalú-
tás állami fogások” a jövőben be ne követ-
kezhessenek.

(Véga köv.)

Nyilatkozat.

A nagy katolikus párt a katoliku-
sok tömörülése kath. hitünk védelmére és
érdekei előmozdítására. Hogy ennek a
pártnak dinasztikus és törvényes alapon
kell állnia, az magától értetődő dolog, az
hitelvünk, a magyar történet, a politikai
helyzet és szívünk ösztönének követel-
ménye. Ahhoz ma is és örökké ragasz-
kodunk.

Ebből a kath. párt fogja a katholi-
cizmust politikailag érvényesíteni. Nincs
Magyarországban párt és párt ember, aki
törvényes alapon áll, aki dinasztikus ér-
zétű, aki magyar hazafi — akármi legyen
külömben nemzetisége és hitvallása —
aki ezen kath. párt mai programja által
ki volna a kath. akcióból zárva. Kéz-
vel foghatólag bizonyítja ezt az első rezolúció
kinyilatkoztatása is, mely pártkülönbség
nélkül szavaz bizalmat azoknak, kik a
katolikus jogos követeléseket politikai
meggyőződésből támogatták.

A parlamentű pártalakulások a jövő
titkai. Azok konkrét alakját a rezolúciók-
ban nem nyerhetjük. Ma még nem állunk
ott, hogy egy exkluzív kath. politikai
pártprogrammal lépünk a közönség elé.
De ha úgy fejlődnek az események,
hogy ez csakugyan életbe lép, az is a
szeretet engesztelékenysége, — a szeretet
méltányossága és igazsága, — az is a
hazafiaság és dinasztikai hűség és ragasz-
kodás által lesz vezérelve.

A kath. mozgalom nem egy ember
politikai eszméje, az a katolicizmus ak-
ciója, Zichy Nándor grófé, Esterházy
Miklós Móric grófé és bárki másé, a
mennyiben azok a kath. érdekeket szol-
gálják.

Hogy miként és mily alakban fog
a magyar néppárt a parlamentben érvé-
nyesülni, az a jövő kérdése; eddig még,
és jelenleg is az mindazok nyilatkozatá-
ban érvényestül, bármely párt kötelékében
álljanak, kik a katolicizmus iránt is oly
méltányos politikát akarnak csinálni, a
minő méltányosságot óhajtunk mi is mások
iránt gyakorolni.

És azért, ha esetleg oly kifejezés
találtatott is lapunkban, mely inszinuáció-
nak vétetett, mely sértett és provokált,
azt lapunk szelleme, iránya, elve hibáz-
tatja. És azért bármit olvastunk más
lapokban, a helybeli függetlenségi párt

általunk is tisztelt vezérére vonatkoztatott nyilatkozat megtörténteként — azt határozottan visszautasítjuk, az a mi objektív álláspontunkon mit sem változtat — s felette tovább polemikába nem bocsátkozhatunk.

Mi becsüljük a kath. érzést és a kath. ügy iránti érdeklődést mindenki b, bármily politikai iránynak, vagy pártnak legyen is hive: és őszinteségét senkinek sem gyanúsítjuk, ha eltérő is politikája, a mi politikai irányunktól.

Ez szolgáljon válaszul Tóth Arthurnak a „Székesfejérvár és Vidéke“ c. ujság legutóbbi számában megjelent „Nyilatkozat“-ára.

A „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ szerkesztősége.

Szabaddkőműves miniszterek.

(z) Ez a két szó eléggé megmagyarázza, miért vetették fel Magyarországon a liberális egyházpolitikát s miért üldözik szent István országában a kath. vallást. Szabaddkőművesek vannak a kath. Magyarország és az apostoli magyar király miniszteriumában és a hírlap-irodalom terén is működő Gelléri Mór, a budapesti „Szimbolikus Nagypáholy“ főtitkára, büszkén hivatkozott erre egy felköszöntőben, melyet folyó évi május 29-én mondott Sopronban, az ottani „A testvérüléshez“ címzett páholy, Magyarország legregibb szabaddkőműves pályának 25 éves jubileumán. A felköszöntőnek teljes, német szövege kezeinkben van s a liberális egyházpolitikáról szóló része így hangzik:

„Ha áttekintjük ma Magyarország állapotait és azt látjuk, hogy minden munkánk dacára még nyíltan és vakmerően *huhog-nak az ultramontán reakció baglyai* és hogy a *feleke sereg ügymőkei főúri koronák alatt támadnak*: akkor meg kell kétszeroznünk eddig buzgó, lelkes és odaadó munkánkat.

A szabaddkőművesség a mi országunkban negyedszázados fennállása alatt megtette kötelességét, mert mint szabaddkőműves *testvérek közt felemelt fővel merem mondani* (miért nem másutt is? Szerk.) *hogy ha nem volnának szabaddkőművesek a társadalomban, a sajtó élén, a parlamentben és a miniszteri székekben, az ultramontánok már régen győztek volna a liberáliszmus ügye fölött.*

Ezen vallomás őszintesége és jelentősége, szeretett testvérek, legyen egyetlen, de bő jutalmunk Ez vigasztaljon a jövőben, ez lelkesítsen továbbra is buzgó, tántoríthatatlan és fáradhatatlan szabaddkőműves munkára!“

Gelléri Mór május 29-én-tette ezen „őszinte“ vallomását. Azója félszótendő folyt le s még nem akadt senki, aki a szimbolikus nagypáholy főtitkárát meghazudtolta volna. Ennélfogva felvetjük azt a kérdést és kérdezzük Wekerle Sándor miniszterelnököt és összes miniszterársait, a kiket illet: vajjon összeegyeztethetőnek tartják-e egyéni becsületükkel és az apostoli katólikus királynak tett esküjökkel azt, hogy minál szabaddkőművesek, tehát mint a kath.

egyház, Magyarország uralkodó vallásának és a Szent István koronájával megkoronázott király vallásának halálos ellenségei továbbra is megmaradjanak minisztereknek?

A király köszönete.

Ferenc József királyhoz a székesfejérvári nagygyűlés tudvalevőleg nagy lelkesedéssel hódoló táviratot intézett. A felség választát tegnapelőtt küldte meg Hieronymi Károly belügyminiszter dr. Steiner Fülöp megyés püspökhöz a következő átirat alakjában:

Méltóságos Dr. Steiner Fülöp urnak, a pápa házi praelatusa és kamarása, cs. és kir. udvari káplán h. tr. főrendiházi tag stb. stb. püspöknök.

Székesfejérvárott.

4501 szám.
eln.

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Ur!

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége, a kabinet-irodának folyó hó 19-én 243 szám alatt kelt átirata szerint a folyó hó 18-án Székesfejérvárott egybegyűlt katólikusok gyűlekezésének Méltóságod közvetítése mellett távirati úton bemutatott loyaltitása és hű ragaszkodásáért legmagasabb köszönetét nyilvánítani méltóztatott.

Erről van szerencsém Méltóságodat értesíteni. Fogadja Méltóságod tiszteletem nyilvánítását.

Budapesten 1894. évi november hó 22-én.

HIERONYMI S. K.

BELFÖLD

— **Uj presszió.** Az igazi parlamentarizmusnak valóságos lábál tiprása az, a mit Wekerle holnap Bécsben véghez vinni készül. Zseniális miniszter elnökünk ugyanis »sürgetni« fogja a szentesítést, persze a maga liberális módja szerint, áll pedig ez a »sürgetés« abban, hogy a kormány, ha meg nem lesz tüstént a szentesítés, azonnal lemond s így megszavazott költségvetés nélkül adja át az ügyeket a következő kormánynak. Aztán azzal is »sürgeti« Wekerle a szentesítést, hogy ennek meg nem adása nagy bel- és külügyi bajokat hozhatna az egész monarchiára. Is minthogy jelenleg Ausztriában is válság áll küszöbön, Wekerle azzal is fog argumentálni a korona előtt, hogy baj lesz, hogy egyszerre a monarchia mindkét felében válság van. Még a Kossuth ügygyel is fog Wekerle előhozakodni, természetesen azzal a kiszinezéssel, hogy Kossuth Ferenc üzelmeinek csak a liberális kormány képes véget vetni. Világos dolog, hogy mindezen argumentumok lényegesen érintik a liberális egyházpolitika helyes és szükséges voltát.

— **Megtérés.** A „Fejérmegyei Napló“ említette meg legelőször, hogy akadtak katólikus papok, kik a körmendi választás alkalmával a liberális Eötvös Loránt br. vallás- és közoktatásügyi miniszterre szavaztak. E mégtévéd papok egyike, Tömör Ambró pinka-mindszenti plebános most a „Magyar Állam“-ban megbánó nyilatkozatot tett közzé, melyet mintául ajánlhatunk az összes mégtévéd papoknak. A nyilatkozat így hangzik:

Alulírott ezennel a nagy nyilvánosság előtt őszintén mély sajnálattal kijelentem, hogy a körmendi képviselőválasztás alkalmával vétkes szavazatommal országiszerte közmegebotránkozást okoztam. Nem törődve a szavazás kellemetlen következményeivel, nem törődve papi állásommal, bűnös könnyelműséggel szavaztam a kath. vallást üldöző miniszterre. Semmi okot sem hozhatok fel, amivel magamat menthetném, ellenkezőleg fájdalommal kell beismernem, hogy nagy hibát követtem el. Pedig mily könnyen lehetett volna elkerülnöm. Szégyenlem és röstelem azt a bűnös szavazást. Pirulva pirulok ezen csufos botlás miatt, utálva-utálom vétkes cselekedetemet, bárcsak el ne követtem volna! Szívem mélyéből sajnálom, hogy így történt. A szavazás szerencsétlen napjától folytonos aggodásuktól és nyugtalanságtól voltam körülvéve.

Végül ő méltóságától Hidassy Kornél püspök urtól kérek kegyes elnézést s engesztelő bocsánatot. A ft. káptantat, a ft. központi papságot és az egész megyebeli ft. papságot megindult szívvel kérem, hogy felettem pálcát ne törjenek.

Tömör Ambró.

pinka-mindszenti plebános.

— **Csáky Albin gr. képviselő.** A breznóbányai választókerület esztörtörtökön Csáky Albin gróf volt kulturminisztert nagy többséggel orsz. képviselővé választotta. A liberálisok tehát egygyel többen vannak a képviselőházban, de egygyel kevesebben a főrendiházban, a melynek az új képviselő eddig tagja volt.

— **A költségvetési vita.** A képviselőház esztörtörtöki ülésén Bartók Lajos, Herman Ottó, Fenyvessy Ferenc, Visontai Sámuel és Körössy Sándor felszólalásai után a színházi kiadásokat megszavazta. Azután dr. Papp Samu a közegészségügyről beszélt. Tegnap a válságról szóló hírek hatása alatt folyt a vita. A legkalandosabb hírek keringtek s tényleg csak egyet konstatálhattak a honatyák pártkülömbőség nélkül, azt, hogy baj van. Az ülés első szónoka A utunovich József, Szabadka dérek kath. képviselője volt, ki kimerítő szakszerű beszédben tartja fel egészségügyünk mizériáit s főleg a nagy gyermekhalandóságot. Utána még Sporzon Ernő, Issekutz Győző, Sima Ferenc, Herman, Péchy Tamás, Vajay István és Hieronymi belügyminiszter beszélték, mire a ház a közegészségügyi kiadásokat megszavazta.

KÜLFÖLD.

— **Ausztria.** A N. W. Tagblatt, értesülése szerint az osztrák minisztertanács már határozott a választási reform kérdésében elfoglalandó álláspontja tárgyában és már legközelebb a képviselőház elé terjeszti javaslatát. A reform szellemes iránya és sorsa most a Hohenzwarth gróf vezetésével álló konzervatív klubtól függ.

— **Oroszország.** Most, hogy III. Sándor el van temetve, a világ figyelme teljesen II. Miklós cásra irányul. A fiatal cár eddig már több ízben kijelentette, hogy

szakítani akar atyjának egyoldalú politikájával s hogy véget akar vetni azon nemzetiségi és vallásüldöző politikának, melyet atyja követett. E kijelentések a katolikus lengyelek közt nagy örömet és azt a reményt keltették, hogy ezental jobb soruk lesz. A varsói köldöttség fogadtatásáról igen jól értesült körökben beszélnek a következő jellemző esetet. A cár jellemző érdeklődéssel tudakozódott Orosz-Lengyelország gazdasági viszonyai felől, mire Wielopolski gróf, a köldöttség vezetője, következőleg válaszolt: Mindnyájan meg valánk elégedve, csak véget érne vallásunk és nemzetiségünk szigorú üldöztetése. A válasz a cárra láthatólag mély benyomást gyakorolt. A cár tavasszal meglátogatja a berlini és bécsi udvarokat. — Érdekesnek tartjuk feljegyezni, hogy XIII. Leó pápa elrendelte mindazon kaht papok megbüntetését, kik a cárt misét mondtak.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 24. (Ered. táv.) A képviselőház mai ülésén igen mozgalmassal nemzetiségi vita volt. A vitát Serban Miklós, a háznak egyetlen oláh tagja vezette be, a ki, habár túlment is a kellő határon, mégis sok igazságot mondott a kormánynak a ma követett nemzetiségi politikára vonatkozólag.

Utánna még Apponyi Albert gróf, Bessenyei Ferencz, Pázmány Dénes és Kubinyi Géza beszéltek, mire a ház a belügyi tárca utolsó tételét is elfogadta.

Ezután Eötvös Lóránd br. miniszter hosszabb beszédben válaszolt Polonyi Gézának egy már régen tett s a *primási javak bérbaadására* vonatkozó interpellációjára s kijelentette, hogy a kormány által tervbe vett bérlet meghiusult.

A *kath. autonómiára* nézve ugy nyilatkozott a miniszter, hogy a püspöki kar kérte ő felségét, ne hagyja jóvá az 1871-iki kongresszus munkálatait.

Polonyi Géza válaszában feltárta a vallásalapok körül történt visszaéléseket s erősen megtámadta a főpapokat, kik ő szerinte az autonómiát szervező bizottság háta mögött és ellene dolgoznak.

A ház többsége a miniszter válságát tudomásul vette.

Wekerle Bécsben.

Budapest, nov. 24. (Saját tudósítónktól.) Wekerle Sándor ma este

Bécsbe utazik, hogy jelentést tegyen ő felségének a politikai helyzetéről. Hogy miképen fogja a miniszterelnök ezen jelentését formulázni, arról a legeltérőbb vélemények uralkodnak. — Vannak, különösen a kormányparton, a kik azt állítják, hogy Wekerle *fel fogja vetni a bizalmi kérdést.* (Ez volna a legokosabb is szerk.) A kormánypárt egy része azon esetben, ha Wekerle demissionál s a király a demissziót elfogadva ismét pld. Khuen *Hédervary* gróf horváth bánt bizná meg a kormányalakítással, el van tökévelve azon tüntetés ismétlésére, amelylyel a nyáron dacolva a király akaratával a horvát bánt leszorították s ismét Wekerlét állította ez ügyek élére.

Az összes politikai körök a legnagyobb feszültséggel várják Wekerle bécsi utjának eredményét.

Bécs, nov. 24. (Ered. táv.) Itteni mérvadó körökben azon nézet kezd lábra kapni, hogy a liberális kormány bukása nem vonná maga után azon nagy rázkódtatásokat, melyekkel Wekerlét ijeszgetnek. Itt azt hiszik, hogy a Székesfejérvárott proklamált *magyar néppárt* a jövő.

Székesfejérvár és a millenium.

Székesfejérvár a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a főispán útján hozzá érkezett felszólításnak engedve, már régebb kiküldött egy bizottságot, melynek feladatát tette előterjesztést tenni az iránt, hogy Székesfejérvár miképen örökítse művészi alkotással az ezeréves ünnepet. Ez a bizottság esütörtökön délelőtt Fiáth Miklós br. főispán elnökle alá látogatott ülést tartott, melyen Havranek József polgármester igen szép és általános helyesléssel fogadott előterjesztés szerint *Mátyás király koronázási ünnepének* megfestése fog a város bizottságának ajánlatni s azonkívül javaslatba hozatni fog az is, hogy Szefejérvárott országos költségen felállítsák *Szent-István király emlékszobrát.*

A polgármesteri előterjesztés érdemleges részében azt indítványozza, hogy Szefejérvár közönsége kérést intézzen az ezredéves kiállítás bizottságához, hogy tegye meg a lépéseket, mi szerint a magyar állam Szent-István király szobrát Székesfejérvárott állítsa fel, a hol a szent király élt, lakott, meghalt s írjon fel ez ügyben a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Az eszme helyes, de mi azt hisszük, hogy még helyesebb volna, ha az emlékszóbor költségeinek egy részét Székesfejérvár fedezné. Szép ugyan Szent István királyt szép szavakkal dicsőíteni, de még szebb a kegyeletet tettek által bebizonyítani is nem kételkedünk abban, hogy a város közönsége lelkesedéssel fog a

szóbor költségeire tetemes összeget megszavazni.

Mátyás király megkoronázásának festmény által való megörökítése igen helyes gondolat s meg vagyunk róla győződve, hogy a város közönsége a polgármesternek nemcsak ezen, hanem főleg a Szent István szobrára vonatkozó indítványát a magáévá fogja tenni,

Városi és vidéki hírek.

— **Előkelő vendége volt** ma dr. Steiner Fülöp megyéspüspöknek. Tegnap este 6 órakor ugyanis *Mennin* Róbert filipopoliszi érsek Székesfejérvárra érkezett s a megyés püspöknél szállott meg. A magas vendég ma a megyéspüspök vezetése mellett megtekintette a székesegyházat a szeminariumot, Ferenc-József intézetet és árvaházat és délután fél három órakor Budapestre utazott.

— **Közügylés a városnál.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága f. hó 26-án d. e. 9 órakor a városház nagyszobájában rendes havi közgyűlést tart, a melyre Havranek József polgármester meghívta a bizottsági testület t. tagjait. A közgyűlés tárgysorozata a következő: A belügyminiszterium leirata a hófuvas, hegyomlás és árvíz alkalmával előforduló veszélyek és akadályok elhárítása tárgyában készített szabályrendeletre vonatkozólag. A városi tanács előterjesztése a gyámpénztári alaphoz az 1892. évi költségvetésbe felvett 8481 frt 92 kr. fedezeti összeg jóváhagyása iránt. A városi tanács előterjesztése Lauffner Antal kórházi gondnoknak a nyugdíjintézetbe való fölvétele tárgyában. Polgármesteri jelentés az ezredéves kiállítás alkalmából a város által készített műemlék tárgyában. Dr. Kuthy József főreáliskolai igazgató átirata, melyben a tanári kar köszönetet mond a pozsonyi tornaverseny céljára adott 100 frt segély-összegért. A városi tanács bejelenti Mőenich Károly levéltárnoknak és Krammer Pál alszámvevő részére adott 100 frt fizetési előleget. A városi tanács előterjesztése az aggok, szegények, rendőri foglyok és toloncok jövő évi élelmezéséhez szükséges nyers anyag- s kenyérszállítás vállalatba adása tárgyában. Tóth István főjegyző hivatalos jelentése Szammer Imre elhalálzásával üresedésbe jött városi bizottsági tagság betöltése iránt. Ugyanannak hivatalos jelentése a levéltári munkálatokra vonatkozólag. A városi tanács előterjesztése a kéményséprő kerületek újabb beosztása iránti kérvény tárgyában.

— **Véglegesítés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Bakos János székesfejérvári főreáliskolai rendes tanárt ezen minőségében véglegesen megerősítette.

— **Új oltárkép.** Este ház y Miklós Mőrie gróf a szendi plébánia templomot gyönyörű olajfestményű új oltárképpel ajándékozta meg. A 2 méter 90 cm. magas kép szent Józsefet, a szendi templom védő szentjét ábrázolja, karján a kised Jézussal. Festője Zsitvay János selmecbányai rajztanár. Az új oltárképet mult vasárnap szentelte meg Szalay Pál esperes plébános szép beszéd kíséretében.

— **Eljegyzés.** Dr. Borchert Jenő helybeli ügyvéd eljegyezte Trautwein Mariska kisasszonyt Ipolyságon.

— **Adományozás.** Streekl Alajos székesfejvári kanonok a sárbogárdi r. kath. templomnak harangok beszerzésére 100 frtot adományozott.

— **Esküvő.** H ü b n e r Jenő fővárosi műépítész ma délután 5 órakor örökösűséget esküdtött a budapest-terézvárosi templomban Eisele Emmi kislányhoz.

— **Eltűnt pénz.** Hétfőn reggel az ipartestület pénztárosa bámulva látta, hogy fiókja fel van törve s belőle 190 frt hiányzik. A gyanú első sorban Puli Nándor egyleti szolgát érte, aki a testület pénzeit gyakran kezelte. Ez ügyben tegnap az ipartestület igazgató tanácsa ülést tartott, mely alkalommal Puli állását elmozdították. Puli ugyanis beismerte, hogy 24 forintot a saját céljaira fordított, állítólag azonban 190 frt veszett el, mely összeget, mellette Puli állítását, a kauciójából visszatartott, az igazgató tanács. Hogy megindítják-e ellene a bűnvizsgálatot, az még az ügy fejleményétől függ.

— **Haláloszás.** Mély részvétellel vettük a következő gyászjelentést: A mező-komáromi, város- és falu-hídvegyi rom. kath. egyház hivi fájdalomtelt szívvel jelentik hön szeretett, felejthetetlen lelki-pásztoroknak, főtisztelendő V i d a Antal mező-komáromi plebános urnak tevékeny életének 73, áldozadrága 48 s buzgó lelki-pásztorokadásának pedig 40-ik évében f. hó 23-án d. u. 5 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatós felvétele után az Isten akaratában való megnyugvással tüdőgyulladás következtében történt gyászosan elhunytát. A boldogultak földi maradványai f. hó 25-én d. u. 3 órakor fognak a mező-komáromi sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engedelmű snt. miseáldozat f. hó 26-án d. e. 9 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatattani. Mező-Komárom, 1894. évi november hó 25. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Tűz.** F. hó 19-én a Felecsuth községhez tartozó Cserhegy szőlőhegyen Bátor János pincéháza valószínűleg gondatlanságból kigyulladt. A tüzet sikerült a felszűrt tüzoltóságnak a tabadjai segélyével eloltani. — F. hó 8-án éjjel Kisapostag községben Micsinszki János kárára egy 15 koosira való szalmakazal leégett. A tűz oka ismeretlen. A kár 100 frtra tehető.

— **Elnapolít végtárgyalás.** Avétkes bukással vádolt Hartenstein Jenő d. adonyi fakereskedő ügyében a már kitűzött végtárgyalás elnapolatott, mert a beidézett tanuk közül négy nem jelent meg.

— **Kimutatás a székesfejvári jótékony nógylet által, a szegénysorsu iskolás gyermekek között kiosztott téli ruházatok költségeinek fedezésére, az áldozatkészsé városi községség részéről nyújtott adományokról:** Dr. Steiner Fülöp püspök 30 frt, Prifach József p. prel. nagyrépost 25 frt, dr. Pellet Odon apátkanonok 50, Mielch Jakab kanonok 10 frt, Károly János kanonok 5 frt, Krensz Ignác, Sanyörics Jenő 1-1 frt, Kuti Márton kanonok 5 frt, Szegény-Marich Julia, Gebhard Ignác, Vörös Szilárdné, Hankis Jánosné, Róó Istvánné 1-1 frt, öz. Felmayr Istvánné, Felmayr Károlyné 5-5 frt, Horváth Liptóné, Bihar Józsefné Havranek Józsefné, Lichtmeckert Antalné öz. Klein Józsefné 1-1, Karl Józsefné 3 frt, Karl Istvánné, Pásztor Sándorné, Wéber Károlyné, öz. dr. Preisach Liptóné, Reinitz Liptóné, Neumann Liptóné, Pongrácz Gyuláné 1-1 frt, Dvally Rezsóné 3 frt, dr. Neumann Bernátné, öz. Szepelt Nándorné, dr. Planer Béláné, dr. Ligeti Józsefné dr. Hermann Sándorné, ifj. Weisz Jakabné 1-1 frt, Madaras Liptóné 3 frt, Kelemen Gézáné, Töltényi Antalné, dr. Eisenbart Károlyné, Pápai Nándorné, Reichard Morné, Kovács Károlyné 1-1 frt, Nemesy Ferencné, Nemesy Mariaká 50-50 frt, Szalávik Zeigmondné 2 frt, Eisenbarth Ferencné, Plichts Miklósné, dr. Bierbauer Viktorné, Rosenberg Károlyné, Herczeg Ignácné, Eisenbarth ágostonné, Klöckner Józsefné, Embschek Józsefné, Piski Lászlóné 1-1 frt, Dietrich Szilárdné 5 frt, Ujházy Sándorné 3 frt, Matessné Seidel Anna, Brankala Betti, dr. Sára Gyuláné, dr. Hattnyf Dezsóné, öz. Grunábök Ferencné, Hetegy Ferencné 1-1, Lakatos Károlyné 2 frt, öz. Hahn Jakabné, Lövy Károlyné, Fanta Adolfné, öz. Flatt Agostonné, dr. Flatt Gastonné, dr. Faludi Miklósné, Tóth Béláné, Imrich Viktorné, Vértessy Józsefné, Nedeczky Ágnes Nedeczky Lujza, Preinreich Gyuláné, dr. Bévy Ferencné, váts Ignácné, Lakatos Anna, Hellensteiner Imráné, ler Béláné, Mares Pálné 1-1 frt. öz. Say Józsefné

Rosty Mária, Say Istvánné, Seidel Lászlóné Ganoocz Flórisné, Kenessey Gyuláné, öz. Schiffer Imréné, Molnár Béláné, öz. Say Ferencné, öz. Udvardy Jánosné, Schmidt Károlyné, Dieballa Györgyné. Bádaí Lajosné, Heltay Jenőné, dr. Varga Zeigmondné 1-1, báró Fláth Miklósné 10 frt, Farkasdy Dezsóné, dr. Szabady Józsefné Tóth Mária, Havranek Lajosné, Emmert Henricné, Bercesky Miksáné, Wunsch Mária, Kranas Morné, öz. Hamvassy Tihamérné, öz. Say Rudolfné, Kaltmecker Mártonné, Forintos Gyuláné, Nagy Ignácné, Schlammadinger Antalné 1-1 frt, Langrafné 50 frt, ifj. Lövinger Morné, Pick Ignácne, Szepessy Gézáné. Eitz Jánosné 1-1 frt, Hübner Ferency Mari 3 frt, dr. Hussár Adolfné, Birkl Jánosné, Pínn Józsefné, Cossini Teophiláné 1-1 frt, Breuer Adolfné 50 frt, Kias Ignácné, Hahn Say Antonia, Toth Szűts Laura, Szekle Kristófné 1-1, Kovács Istvánné, Schlammadinger Alajosné 2-2, Faykias Károlyné 1 frt, Say Ferencné, Spitzkó Lajosné 2-3 frt, Takácsy Nagy Józsefné, Dabovesky Károlyné, Vlasicné, dr. Laanschman Gyuláné dr. Trummer Gyuláné, Flakár Józsefné Anzeszky Adolfné, Lunkoha Józsefné Frűs Józsefné, Wetzcl Jánosné, Scherer Camiláné, gróf Klebersbergné 1-1 frt, Károlyfy Nándorné, Huszár Ágostonné 3 frt, Veicher Györgyné, Schmetzer Nándorné, Bierbauer Mari, Flögl Edéné 1-1 frt, Zavadnik Sándorné, 50 frt, Kovács Szűgyény M. Borálla, dr. Eder Józsefné, Heinrich Aranka, Göbel Jánosné, Balass Mihályné 1-1 frt, Wertheim Arminné 2 frt, Kirchner Hermanné, Havranek Jánosné 1-1 frt, Kuti Józsefné 2 frt, Fűster Imréné, Schlammadinger Gyuláné 1-1 frt, öz. Markus Simonné 50 frt, Fejér Karolin 1 frt, Deutch Ignácné 3 frt, Kempen Imre 19 frt. Összesen 34450 frtot.

A nemes szíviú jótöveknek ezen nagylelkűségéért hálás köszönetét nyilvánítja a székesfejvári jótékony nógylet választmányja.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kovács Imre és neje Noficer Erzsébet ez uton is köszönetet mondanak mindazoknak a kik elhunyt Gyula fiuk temetésén megjelenni vagy koporsóját koszorúval díszíteni szivesek voltak.

— **A nagygyűlési menet lefolyása.** Szigeti J. Kossuth-utcai fényképész igen szépen sikerült képet vett fel a vasárnapi menetről. Részletes felvétel után mesteri ügyességgel állította össze Szigeti J. a képet, a mely tömeges megrendelés esetén jutányos áron szereshet meg. Ugyanitt megemlítjük, hogy a nagygyűlésen Máhr Nándor rácsalmási bírtokos és szolgálaton kívül levő cs. és kir. főhadnagy is jelen volt.

— **Az előző hé.** Ma délelött 11 óra felé megnyhált az idő s megjelent az előző hé. Herschel tehát nem jól vizsgálta a csillagokat, mert ő csak jövő hó 5-ére jóslott havasít. Na de jobb előbb, mint utóbb, legalább meg szokjuk tisztáratn, Gánthon, s Kutin, egyáltalában a Bakony vidéken is havosított az éjjel és ma eléjött.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A székesfejvári kereskedő ifjak társas köre f. hó 27-én esti 1/9 órakor rendkívüli közgyűlést tart saját helyiségében, melyre a kör tagjai tisztellel meghivatnak. Az elnökség.

— **Jótékonyág.** Prifach József nagyrépost 100 frtot küldött a lovasberényi plebánosnak, részben a r. kath. vallásu szegények közötti kiosztás céljából, s részben a szegény iskolásoknak ruházatra.

— **Exarits szokni akar.** Merész szökési kísérletet tett tegnap délután 3 órakor Exarits János, az országos híri betörő. Exarits ugyanis a ki nemrégiben a szegedi jogházából megszökött, már néhány hete a Reichard féle ügy miatt vizsgálat alatt van. Következetes tagadása a vizsgálatot eredménytelenné tette, a gyanut azonban magáról el nem hárihatta, sőt tegnapi szökési kísérlete azt csak megerősítte. A szökési kísérletet a következőket jelenthetjük. Exarits János egy, az ürlékszokrényeről letört vasdarabból kulesot formált s vele kinyitotta cellájának ajtaját s a folyosó egy sötét fülkéjében elbujt. Tegnap délután 3 órakor az örök sétára akartak kibocsájtani, Exarits azonban midőn az örök már mellette elváltak, kilesont az udvarra, felkapta a lámpaduchoz támasztott létrát s ennek segítségével a várnagy udvarának falán át a meggyérre jutott. Ekkor már az ör észrevette Exarits hiányát s vérszett adott, a mire az örök a szökvény után iramodtak, Exarits

pedig Szűcs Péter házán keresztül, a mely a járásbírósiq épület mellett van a buzapiacra akart menni. Már-már sikerült is terve, ha a vasrácsok között keze meg nem akad. Gyorsan ott termett Balogh Károly ügyészségi szolga, megragadta Exarits kezét s még akkor sem eresztette el, midőn az leszurással fenyegette. Exaritsnál ugyanis egy fél méter hosszú vasrudat találtak, a melyet vasággyról tört le. Most már faágyon, erősebb fedezet alatt pihen a szökési kísérletének fáradalma.

— **Mezőgazdasági bizottság ülése.** Az 1896. évben tartandó ezredvés kiállítás fejérmegyei mezőgazdasági helyi bizottsága a főispán elnöklete alatt holnap délelött a vármegyeház II. emeleti kistermében ülést tart.

— **Körömfont család.** Ritscher (Récsei) Vilmos nagyidai születésű, lakás és foglalkozás nélküli egyén, a ki csalásért, lopásért, továbbá hadbírósigilag szökésért és más vétkes cselekedetekért már sokszor volt büntetve, f. évi március 27-én Bakony-Sárkány községbe vettöltött. Bemutott ott Turi Istvánné szatósüzlétébe szivarért, előadta, hogy ő Dr. Horváth László moóri aljárásbíró s mint ilyen hivatalos ügyekben járván a vonatrol lekésétt. Szavaival, urias külsejével teljesen meggyerte a nő bizalmát olyannyira, hogy Turiné elmondta neki különböző bajait, azon reményben, hogy Ritscher azokon segíteni fog. Ritscher erre vállalkozott, mire Turiné átadta neki irományait, a melyek között egy 50 frtról szóló takarékpénztári könyv is volt. Ritscher tollat tintát kért, hogy a Turinéra kirott addó leszállítása végett egy folyamodványt írjon. Turiné ezt az írást a nélkül, hogy megnézte volna, ládájába tette. Ritscher ekkor bélyegre kért 1 frt 93 krt s Turiné ezt az összeget is át adta neki. E közben megöjt a mezőről Turi, a kivel Ritscher szinten elhitette, hogy ő dr. Horváth László moóri aljárásbíró s kezdett beszélni hivatalos dolgokról oly ügyességgel, hogy végre az eleinte kétkedő Turiné hit sávainak; sőt még meghívta vacsorára s följánlót neki egy ágyat éjjelre. Ritscher csak arra kérte, hogy reggel korán keltsék fel, mert neki okvetlen haza kell menni tárgyalásra. Másnap meköszönve Turirék szíveségét s följánlva nekik segítségét bármely ügyben Turival a vasuti állomásra sietett. Utközben találkozott egy moóri kocsival, a melylyel Ritscher elment Moórra, a hol a Turi Erzsébet névre szóló, lopott takarékpénztári könyvet előszőr Szőr Lajos keresmárosnak, majd a nagyvendégletben Tóth Mihály főpincérnek akarta eladni. Majd Beck Rudolf utján a takarékpénztárban is le akart számoltatni, e közben azonban oda érkezett Göde Elemér bakony-sárkányi jegyző, a ki Ritscher a csendőrség által letartóztatva. Ritscher még a Turirék boltjában levő fiókot is feltörte s onnan 6 frtot elloptott. A székesfejvári kir. törvényszék a mai napon tartott végtárgyaláson Ritschert — jöllehet konokul tagadott — a tanuk őszhangzó vallomásai alapján négy évi fegyházra, 10 frt pénzbüntetésre és 5 évi hivatalvesztésre ítélte. Ugy a vádolt, mint a kir. ügyész fellebbezett. A vádolt, továbbra is vizsgálati fogságban tartják.

— **A sebes hajtas következménye.** Dörömbözi János székesfejvári földmives f. évi január 26-án kocsijával a meggyetérén, nem a rendes kocsit uton nagy sebességgel, oly vigyázatlanul hajtott, hogy a téren állott Z a v a r o s Nándor 11 éves, az iskolából hazatérő fiút kocsijával elütötte és neki ez által testi sértést okozott — A ma megtartott végtárgyalás után a törvényszék ezért Dörömbözi Jánost 9 napi fogságra és 10 frt pénzbüntetésre ítélte. Ugy a vádolt, mint a kir. ügyész fellebbezett.

— **Tűz a halasskerthben.** Tegnap délután 4 órakor S c h l a m m a d i n g e r Alajos helybeli gyáros a rendőrségnek azt

jelentette, hogy a város tulajdonát képező „haloszkort” novu kis erdőben egy nagy élőfa lánokban áll. Erre a rendőrségtől Polezer Péter alkalmiány, maga mellé véve két városi tüzlőt, a melyszinére sietett, s a tűz tovább terjedését megakadályozta. — A tűz valószínűleg az erdőben madarászni szokott gyermekek pajkoságából keletkezhetett, akik az oduba tüzet éleszthettek.

— **Elfogott utonálló cigányok** Említettük, hogy múlt hó 30-án éjjel Székesfejérvár és Szabadbattyán között több fejevári iparost, kifosztottak. Akkor csak annyit tudunk hogy az utonállók valószínűleg cigányok voltak. A valószínűség most már bizonyossá vált s a tettesek közül Lakatos Pista, Gyuri, Gyurmana és Kolompár József a dunaföldvári csendőrség kezébe kerültek s már át is adták az igazságszolgáltatásnak.

— **Vadászönkéntesek iskolája.** A es. és kir. hadtestparancsnokság a 24-ik vadász-zászlóalj önkéntesei számára a taniskola felállítását elrendelte. Tantermül a régi honvédelmi tanterv alapján egy legénységi szabályszemeltetést ki. Sermonette örnagy megkörester ez ügyben a városi tanácsot, a mely a terem celszerű berendezése tárgyában már intézkedett.

— **Megfulladt csecsemő.** Acsán a napokban reggel Próder József 2 hónapos kis leányát halva találták. A vizsgálat kiderítette, hogy a kis Próder Erzsébetet édes anyja éjjelre maga mellé vette az ágyba. A kis leány a dunyha alá esuzzott s a nélkül, hogy ezt anyja észrevette volna, megfulladt.

— **Körözés.** Kulimák Mihályné szül. Kopási Erzsébetet közegészség elleni kihágással vádolták. A vaáli járásbírósg Kulimák-nét ezért 5 fnt pénzbírsággal sújtotta. Azóta azonban Kulimák-né Felesutról elköltözvén, nyoma veszett s ezért a vaáli főszoalgbírósg körözi. Személyleírása a következő: román. kath., 56 éves, rákvevei szilletesü, okleveles szülésznő, 1 gyermek anyja, vagyontalan. Főismertető jele, hogy sántít.

— **Ismeretlen betörők.** Folyó hó 12-én virradóra Dobozi György dobozi lakos pénzét feltörték s onnan 50 liter bort elloptak. Dobozi röglön jelentést tett a törteutokról a hatóságnál, a mely sietett ki nyomozni a tettest, az addigi nyomozás azonban eredménytelen.

— **Tragikus bucsu.** F. hó 12-én a esákerényi bucsu alkalmával felmondták a jóbarátságot egymásnak Pánezél István, Pánezél Pál, Török Mihály és Török József. Addig veszekedtek, míg végre verokedésre került a dolog. Ugyanakkor volt a botoknak dolguk s mindnyájan súlyos sérüléseket szenvedtek. A verokedők a moóri kir. járásbírósgnak feljelentettek.

— **Körözött sikkasztó.** Zöld Ferenc rákeresztvári születésü, román. kath. nős fuvaros a budapesti törvénszéknel sikkasztás vétségével vádolták. Mivel pedig Zöld Ferenc hollétéről ez ideig mit sem tudnak, a budapesti törvénszék elrendelte körözését. Személyleírása: közép nagyságu, sovány testalkatu, arca hosszás, piros, haja szöke, szemöldöke sötét szöke, orra hosszú, bajusza vöröses, szakállja coteletta. Főismertető jele: jobb szem alatt sebhely látható, ruházata parasztos.

— **Rablás.** Vida József komáromgyei, eszásári illetőségü cipész segédét f. hó 19-én d. e. 10 órákor a Kálózról Táera vezető uton a székesfejérvári határban két vándorló megtámadta megverte s ruházatától, 5 fnt készpénztől és egy értékes aranygyűrűtől megfosztotta. A kálói csendőrök nyomozása eddig eredménytelen, a vizsgálat azonban tovább folyik.

* **Egy korrepetitor** ajánlkozik szerény feltételek mellett órák adására. A német nyelvben tökéletesen jártas. Kezdeknel latint és hegedüt is taníthat. Címe a kiadóhivatalban.

* **Egyházi szerek, műhímzések** templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérneműk, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szücs és Társa, a hibornok-érsek és Magyarország hercegprimásának udvari szállítóit. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

Irodalom és Művészet.

— **Színház.** Csütörtökön Csiky Gergely érdekes vigjátéka „A nagymama”, szórakoztatta a közönséget. A darab érdekességét nagyban előmozdította ama körülmény, hogy a főszereplők átértették szerepeiket, Prielle (Timár Karola) művészi öntudattal oldotta meg feladatát; megjelenése méltóságjeljes, szavai a szerető főnökön szigorát árulták el. Gyurman Alieo (Mártha) kedves modorával igen szép példája volt a legjobb unokának, a fájdalomt nöies ügyességel titkoló szoreműnek s kevésbé a csintalan növendéknek. Sárdi és Mezei szereplésében mindenki felismerhette az ügyes hangmaszkírozót s jölehet Mezei járása tulságosan katonás volt, a dícséretet méltán megérdemlik. Kár, hogy Komlósy Ilonának, a nyájas és szelíd békítő Piroskának több szerep nem jutott. Ezek után fölkel emlitenünk a darab kevésbé sikerült részét is: A növendékek játszi könyelműsége, pajzán jókedve nem volt a valónak hű mása: Nem volt öszhangban a cél komolysága; a mely a növendékeket efféle intézetekbe vezeték, a természetellenes jókedvvel s Mártha fájo szerelmével. E hibát azonban elfeledteték a többi szereplő avatottsága. Ma Bácskai J. fellépésévl „A szegény Jonathan” került színre. **Vasárnap** délután „Csókon szerzett völgegy este” „Uj honpolgár” itt először. **Hétfőn** „Kis molnárné” operetere Bácskay Julesával. — **Keddén** „Szegény ifju története” színmű. — **Szerdán** „Charlei néjji” uj bohózat, itt először. — **Csütörtökön** „Rozenkrauz és Güldenstern” vigjáték. — **Pénteken** „Hinkó a hóhéregény” népies félárú előadás. — **Szombaton** „A bányamester” uj operete itt először. — (s — g

— **Uj zeneművek.** „Magyar hazánk dalgyögyei” címü kedvelt és elterjedt népdalgyűjteményben, mely Hübner Károly szerkesztése alatt jelenik meg s a mely gyűjtemény esakis: az ismert és az országban elterjedt magyar népdalokat hozza ismét egy kedvelt magyar népdal — zongorára vagy énekhangra — jelent meg a melynek címe: „Ha leléül az égről az én csillagom” Kapható a „Harmónia” nemzeti zenoműkereskedésnél. (Budapest váci-utca 9. Ára 1 korona.

— **A „Herkó Péter”** kath. élclap folyó évi 47. száma szerkesztői változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegey ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élclap olvasóink figyelmébe. A „Herkó Péter” előzetési ára egy évre 4, félévre 2 fnt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Örtüzek ismeretes költője, kinek címére az előzetési pénzek küldendők. (Budapest, sajúta 7.

— **Kakas Márton.** A Sipulusz által szerkesztett élclap, 9-ik száma, igen sikerült illusztrációkkal és szövegartalommal jelent meg. A „Kakas Márton” előzetési ára egész évre 4 fnt. A szerkesztőség címe: Budapest, Rökk-Szilárd-utca 4.

Szerkesztői üzenetek.

Tűbbekek. A kik a kath. nagygyűlésen elmondott beszédeket kériktőlünk tudomá-

sukra hozzuk, hogy a nagygyűlés egész lefolyásának külön leírása fizetben meg fog jelenni 10.000 példányban. Erre megrendeléseket elfogad lapunk kiadóhivatala. — Sz. Géza, Pánericz. Köszönjük a rokoniszervet.

Közgazdaság.

— **Biztosítás szövetkezés útján.** Felszeghy Ferenc ezen a címen igen figyelemreméltó tanulmányt adott ki most, mely a biztosítás ügyével foglalkozik és az adatok meg az évek szakszerű és érdekes csoportosítása után azon konkluzióra jut, hogy a biztosító közönségre nézve üdvösebb a biztosításnak szövetkezeti alapon való szervezése mint a részvénytársulati rendszer. Különösen ajánlja a szerző több, máris létező példából kiindulva az egyes vármegyék vagy egy-két vármegyére terjedő alaptöke nélkül meginduló tüzbiztosítási szövetkezetek létesítését. Az ilyen kísérletek a biztosítási üzlet mai követelményeinek meg nem felelő szervezettel, a kisebb-nagyobb kockázatu biztosítások között okszerű díjköltségek fellátása nélkül, alaposabb szakképzettséget nélkülöző személyzettel s így valóban nehéz körülmények halmozódása alatt történtek s mindennek dacára az eredmény kiválóan érdekes. A tüzbiztosítás — mindama nehéz viszonyok együttes közrehatása dacára — olcsóbb, mint a részvényekre alapított térsulatok bármelyikénél. Melegen ajánljuk az érdekes tanulmányt az érdeklődők figyelmébe. A 16 oldalra terjedő s több táblázatos kimutatással ellátott füzet minden könyvkereskedés útján kapható. Ára 25 kr.

— **A déli vasut államosítása.** Azokban a tárgyalásokban, a melyek a déli vasut vonalainak állami üzembe való vételére irányt megindultak, szünet állott be. A „N. Fr. Presse”, a midőn ezt konstatálja, azt állítja, hogy nehézségek merültek fel, a melyek akadályozzák a tárgyalások menetét és úgy a sorok között azon nézetének ad kifejezést, hogy az osztrák kormány és a magyar kormány között forog fenn nézeteltérés a déli vasutnak adandó kárpótlás tárgyában. A vasut magyar vonalai viszonyainak tanulmányozására Lukács Béla kereskedelmi miniszter szakközvegeit kiküldötte Bécsbe és magára a vonalakra is. Mielőtt a szakközvegek munkálataikat be nem fejezik, a magyar kormány nincsen abban a helyzetben, hogy a megváltás ára iránt nyilatkozzék. Ez az oka a késlekedésnek és hasztalan kívánja az osztrák kormány a tárgyalásoknak gyorsabb menetét. Magyarországának tudnia kell alaposan, hogy mennyit áldozhat a déli vasut vonaláért. Annyit, mint Ausztria semmiesetre sem, mert nekünk a déli vasut vonalaira nincsen égető szükségünk s ha ellehetünk nélkülök eddig, ellehetünk még egy időig.

— **Marhák forgalma.** Az osztrák belügyminiszter megengedte, hogy Fejérmegye területéről Martonvásár és Vaál községek kivételével a szarvasmarhák mátló fogva Ausztria területére ismét szabadon bevithessenek. Martonvásár és Vaál községekben akkor szabad marhákat kivinni, ha azok rögtön levágnak és pedig csak a bécs-szent, marxi hétfői és csütörtöki vásároknak.

— **Székesfejérvári piaci árak** 1894. november 23-én:
Gabona: buza 5'90—6'00; rozs 4'70, 4'80; árpa 5'80—6'10; zab 5'50—5'60; kukorica 5'30—5'40; esőves kukorica 2'80—2'90 fnt; bab 8'50—8'60 fnt métermázsánként.
Hizott sertés: könnyű 26—28; nehéz 30—32 kr. klg. eleven suly szerint.
Borju: könnyű 28—29; nehéz 32—36 kr. klg. eleven suly szerint.

— **Bácskai piaci árak** november 24.
Buza 6'00; rozs 5'00; árpa 6'—; zab 5'60; burgonya 1'20; tengeri 5'90; hizott sertés 26 — életet leszámítva.

Vasuti menetrend!

Budapest központból Kelenföldre indul

Reggel: 6 óra 40 percekor.
 Délután: 2 óra 05 percekor.
 „ 4 óra 25 percekor.
 Este: 7 óra 15 percekor.
 „ 8 óra 50 percekor.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
 Délbe 2 ó. 25 p. indul vegyesvonat.
 Délután 5 ó. 25 p. vegyesvonat indul
 Este 7 ó. 45 p. a gyorsvonat indul
 Este 9 óra 25 perczkor indul

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
 Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
 Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
 Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
 Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul

Kelenföldről Budapest felé indul

Reggel 6 óra 21 percekor
 Dél előtt 8 óra 08 percekor
 „ 10 óra 04 percekor
 Délután 4 óra. 23 p. (csak Budára.)
 Este 8 óra 04 percekor

Sz.-Fejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
 Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
 Este 9 óra 17 p. gyorsv. indul
 Ejjel 11 óra 43 percekor indul

Nagy-Kanizsáról Sz.-Fejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
 Reggel 10 óra 0 p. vegyesvonat indul
 Délután 2 óra 0 perczkor indul
 Ejjel 12 óra 15 perczkor indul

Kis-Czellből Székesfehérvár felé indul:

Reggel 4 óra 14 percekor.
 Délbe 2 óra 13 percekor.

Veszprémből Székesfejérvár felé:
 Reggel 4 óra 19 p. vegyesvonat indul
 Dél előtt 7 óra 08 percekor indul
 Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
 Székesfejérvárról Veszprém felé:
 Dél előtt 9 óra 34 p. indul személyv
 Délután 1 óra 34 percekor indul
 Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul
 Uj-Szönyből Székesfejérvár felé:
 Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll
 Dél előtt 11 ó. 27 p. személyv. indul
 Székesfejérvárról Uj-Szöny felé:
 Dél előtt 10-0 p. teherv. szem. száll. ind.
 Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul

Kiadó lakás.

Öt szoba, előszoba konyha
 cselédszoba és tágas mellék-
 helyiségekből álló lakás sür-
 gösen kiadó Lőwinger házban
 palotai utca 75. szám.

ORGONA-GYÁR.**RIEGER TESTVÉREK**

Budapest, VII. kerület, Garay-utca 48. sz. (saját házában).

Az orgona-gyár fiókja Jägerndorfban.

Ezen gyár jó és olcsó templomi orgonákat szállít elismert művészi kivitellel. Magyarországon a gyár 20 éves fenállása óta több mint 150 új orgona építetett, melyek közül kiemeljük: Budapest főplébánia, lipótvárosi bazilika, kapucinus-templom, angolkisasszonyok temploma, tót evang. és német ref. templom, a szepesváraljai és besztercebányai székesegyházak; továbbá Rózsahogy, Selmezbánya, Körmöczbánya Iglo, Sátoralja-Ujhely, Órmező, Kőszeg, Sopron, Szász-Sobes, Modor, Breznóbánya, Késmárk, Liptó-Szent-Miklós stb.

Több mint 300 orgonát szállítottak, azok között igen gyönyörű szerkezeteket: Bécs, Brünn, Prága, Innsbruck, Graz, Trieszt, Christiania, Christianiund és Fredrikstad Norvégiában, Zyrardos, Kolpana és Kursk Oroszországban, Bukarest és Czajona Romániában, valamint London, Konstantinápoly és Gibraltárba.

Orgona katalógusok ingyen.**HEKSCHER JÓZSEF bankár és váltóiroda tulajdonoshoz
Hamburgban.**Főnyeremény
esetleg
500,000 márká.Szerencse
hirdetményA nyeményekért
kezeséget
váltai az államMégívdó ama NYERÉS-ESÉLYENEK (Chance-ök)
részvételre, melyet a HAMBURG állam által
biztosított nagy**PÉNZ-LOTTO**

nyújt és a melyen

10 millió és 868-900 márkát

okvetlen nyerni kell.

Ezen előnyös PÉNZ-LOTTO nyeményei léven tervezés-
rúleg csak 110,000 sorjegy, a következők:**A legnagyobb nyemény esetleg 500,000 márká.**

Prémia 300,000 márká	46 nyemény a 5000 márká
1 nyemény a 200,000 márká	106 nyemény a 8000 márká
1 nyemény a 100,000 márká	206 nyemény a 2000 márká
2 nyemény a 75,000 márká	792 nyemény a 1000 márká
1 nyemény a 70,000 márká	1390 nyemény a 400 márká
1 nyemény a 65,000 márká	20 nyemény a 300 márká
1 nyemény a 60,000 márká	180 nyer. a 200, 150 márká
1 nyemény a 55,000 márká	8945 nyemény a 155 márká
2 nyemény a 50,000 márká	6894 nyer. a 134, 100, 98 márká
1 nyemény a 40,000 márká	6846 nyer. a 69, 42, 20 márká
3 nyemény a 20,000 márká	
21 nyemény a 10,000 márká	Egészbe 55,400 nyemény

néhány hónap letele alatt 7-szeri felosztás mellett
biztosan történik.

Az 1-ső oszt. főnyemény 50,000 márká, a 2-ik
oszt. 55,000 márká, a 3-ik oszt. 60,000 márká, a 4-ik
oszt. 65,000 márká, a 5-ik oszt. 70,000 márká, a 6-ik
oszt. 75,000 márká, a 7-ik oszt. 200,000 márká és a
800,000 márkás melléknyeménynyel, esetleg 500,000
márkára emelkedhetik

Az 1-ső hivatalosan megállapított sorshuzásért
EGY egész eredeti sorjegy csak 3,50 kr.
egy fél eredeti sorjegy csak 1,75 kr.
EGY negyed eredeti sorjegy csak 90 kr.

A megjelölt sorshuzás után a résztvevők mindegyike minden felosztásnál
azonnal megkapja a hivatalos huzási listát.

Az állam kioszerével ellátott sorshuzási tervezet, mely a
betétekről és a nyemények elosztásáról a 7-ik osztályban
felvilágosított nyujt, **kiánatra ingyen kildöm meg-
és pedig előre.**

A nyemények kifizetése és szátküldése az érde-
kehek részére közvetlen általam eszközökkel pontosan
és a legszigorubb titoktartás mellett.

Megfendeléséket postánál várvál vagy levél után kérem.
Közellévén a huzások ideje, a megrendelésekkel
azonnal bizalomteljesen forduljanak, legkésőbb

1894. december 13-ig